

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นเมืองทองของการทำเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการ
ทำไร่ นา ทำให้ประชาชนในชนบทมีรายได้น้อยที่มั่นคง อยู่กันอย่างเศรษฐกิจพอเพียง แต่เนื่องจาก
ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติในทุกๆด้านทั้งด้านภัยแล้ง ภัยน้ำท่วม เป็นต้น ทำให้การลงทุน
เกิดการสูญเปล่า ประชาชนส่วนใหญ่จึงต้องอพยพเข้ามาทำงานในเมืองกันมากขึ้น แต่เนื่องจากมี
การพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมขึ้นอย่างมากมาย
อุตสาหกรรมการผลิตเหล่านั้นได้ใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน ส่งผลให้ภาวะการมีงานทำของ
ประชาชนในประเทศมีน้อยลง ส่งผลกระทบต่อคนไทยและสังคมไทย ทำให้เกิดความแตกต่าง
ทางด้านรายได้ ปัญหาความยากจน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ด้วยเหตุนี้ทางรัฐบาลจึงได้มีนโยบายในการดำเนินโครงการ
“หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในด้านกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้าง
ศักยภาพให้แก่ชุมชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างอาชีพ ด้วย
การนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนา เพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็น
แนวทางอันหนึ่งที่จะสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนและสามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคน
ไทยให้ดีขึ้นโดยการผลิต หรือการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ
มีจุดเด่น และจุดขาย สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น (รุ่งแพร ศรีพรหม.2554:บทนำ)

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติมากมายและมีความเจริญทางด้านศิลปวัฒนธรรมและหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกี่ยวกับหัตถศิลป์ ซึ่งชุมชนบ้านดั่ว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นชุมชนที่ได้นำงานผ้าทอพื้นเมืองของชุมชนมาพัฒนางานฝีมือจนงานผ้าทอมุกมีเอกลักษณ์และเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ผ้าทอมุกมีลักษณะโดดเด่นที่เป็นลวดลายเฉพาะตัว นักท่องเที่ยวนิยมซื้อเป็นของฝาก สำหรับตัดเป็นชุดสวมใส่ ผ้าทอมุกจะมีเอกลักษณ์ของผ้า คือ การทอผ้าฝ้ายเป็นดอกยกขึ้นเป็นลูก ๆ แว่ววเหมือนมุก สีสันสดใส สีไม่ตก ง่ายและสะดวกในการรักษา และเป็นผ้าที่นำภูมิปัญญาประเพณีวัฒนธรรมการรำแคนลานเพื่อบวงสรวงเจ้าพ่อมเหศักดิ์ ของหมู่บ้านนำมาเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์ให้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในปีพุทธศักราช 2540 กลุ่มสตรีของตำบลชุมชนบ้านดั่ว ได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มทอผ้ามุก เพื่อหารายได้เสริมเนื่องจากสถานการณ์ สถานะเศรษฐกิจตกต่ำ และต่อมา

ได้รับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐ และของเอกชนจัดตั้งเป็นกลุ่มสตรีสหกรณ์ทอผ้า
มุกของอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จนพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามุกให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ต่อมา
ปีพุทธศักราช 2547 จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กำหนดให้ผ้ามุกเป็นผ้าประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ และ
ส่งเสริมให้ข้าราชการ กลุ่ม องค์กรและประชาชนใช้ผ้ามุกในการตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าและแต่งกายใน
งานพิธีต่าง ๆ จนเป็นที่รู้จักของชาวจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดอื่นอีกมากมาย ([http : //](http://tew.moobanthai.com/)
tew.moobanthai.com/)

การทอผ้าลวดลายของผ้ามุกที่นิยมทอในกลุ่มสตรีสหกรณ์ทอผ้ามุกเป็นการนำเส้นฝ้ายมา
ย้อมสีและทอเป็นผืนผ้าโดยมีลวดลายของผ้ามุกจำนวน 6 ลายคือ ผ้ามุกชั้นเดียว ผ้ามุกสองชั้น ผ้า
ทอลายดอกพิกุล ผ้าทอลายเกล็ดเต่า ผ้าทอลายราชวัตร ผ้าทอลายฝน และมีการทอผ้าเป็นผืนสี
ต่างๆ เพื่อนำมาจำหน่ายคู่กับผ้าทอลายมุก การทอจะมีลวดลายที่ประณีต โดยการจัดตั้งเป็นกลุ่ม
แม่บ้านโดยมีประธานกลุ่มแม่บ้าน คือ นางผ่าย ลือกิจ โดยได้รวบรวมกลุ่มแม่บ้านที่สนใจ ร่วมกับ
สมาชิกจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านทอผ้ามุกของชุมชนบ้านคิ้ว ตำบลบ้านคิ้ว อำเภอหล่มสัก จังหวัด
เพชรบูรณ์ และได้รับการสนับสนุนสินค้า OTOP ที่ได้รับความนิยมาจากชุมชนและนักท่องเที่ยวมา
ตลอด โดยผลิตภัณฑ์ที่ได้จะเป็นการจำหน่ายเป็นผ้าทอเป็นผืนๆ ทั้งที่เป็นผ้าลายและเป็นผ้าพื้นสี
นอกจากนี้จะมีการจัดจำหน่ายโดยตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวและผู้
สนใจ ส่วนใหญ่ผ้ามุกที่ทอได้จะนำมาจัดจำหน่ายเป็นผ้าชิ้นและจำหน่ายตามความต้องการของผู้
ซื้อสำหรับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่จัดจำหน่าย คือ เสื้อบุรุษ เสื้อสตรี เบาะรองนั่ง ซึ่งจัดจำหน่ายที่กลุ่ม
แม่บ้านเป็นหลักนอกจากนี้จากสภาพปัญหาที่พบ มีนักท่องเที่ยวสนใจผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากผ้าทอมุก
เช่นเบาะรองนั่ง เป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากขาดแรงงานในการทอผ้า จำนวนที่ทอได้ปริมาณไม่
เพียงพอตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมามีความหลากหลายไม่เพียงพอ
ประกอบกับขาดแรงงานในการผลิตผลิตภัณฑ์

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมุกชุมชนบ้านคิ้ว
ซึ่งเน้นการออกแบบ โดยนำผ้าทอมุกมาเป็นวัสดุในการออกแบบผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกที่
หลากหลายโดยเน้นรูปแบบที่สวยงาม ปรานีต และเป็นประโยชน์ใช้สอยเพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่า
ให้แก่ผลิตภัณฑ์ ของชุมชนตำบลบ้านคิ้ว ซึ่งการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้มีรูปแบบ
ใหม่ๆ เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านคิ้ว ทำให้ทราบแนวทางในการ
พัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ของผ้ามุกที่จำหน่ายในชุมชน และเป็นแนวทางให้แก่กลุ่มแม่บ้านชุมชน
บ้านคิ้วในการประกอบการผลิตของที่ระลึกจากผ้าทอมุกและสร้างเป็นเอกลักษณ์รายได้ให้ทุก
ชุมชน

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาริบทและรูปแบบของการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมุกของกลุ่มแม่บ้านชุมชนบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอมุก ของชุมชนบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมุก
4. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่กลุ่มแม่บ้านทอผ้ามุก ของชุมชนบ้านตัว จังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มแม่บ้านทอผ้ามุกชุมชนบ้านตัวและกลุ่มแม่บ้านที่สนใจที่อยู่ในตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 40 คน

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลา 1 ปี กันยายน 2553 ถึง ตุลาคม 2554

3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

3.1 ตัวแปรต้น คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอมุกบ้านตัว

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านชุมชนบ้านตัวและนักท่องเที่ยว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอมุกบ้านตัว หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ และผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดความสวยงามรวมทั้งให้มีความแตกต่าง มีเอกลักษณ์ และคุณค่า น่าสนใจ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความต้องการ โดยนำผ้าทอมุกมาสร้างสรรค์เป็นชิ้นงานพื้นเมืองเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ให้เกิดคุณค่า โดยการนำผ้ามุกที่มีการทอเป็นลาย และพื้นมาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ของใช้ ของที่ระลึก จำนวน 10 แบบ ดังนี้

1. ที่ใส่พวงกุญแจ
2. กระเป๋าใส่ของ 2 ด้าน
3. กระเป๋าเครื่องสำอาง
4. ที่ใส่ทิชชู
5. ผ้ากันเปื้อน
6. ถุงมือกันร้อน
7. กระเป๋าสะพาย 2 ด้าน
8. สมุดโน้ต
9. หมอนอิง
10. หมอนปลาดูเพียน

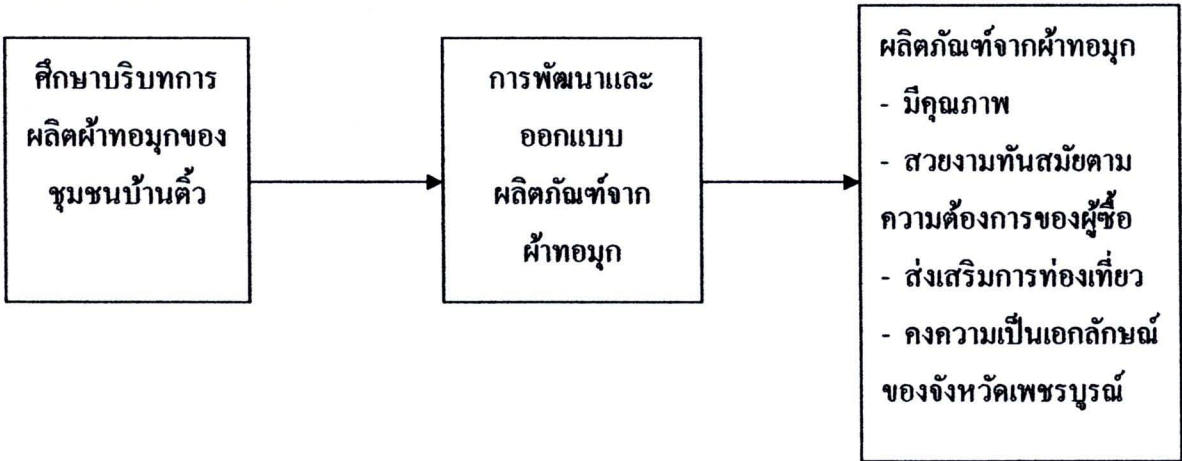
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยว หมายถึง การสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสิ่งประดิษฐ์ จากผ้าทอมุกที่เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านให้มีเอกลักษณ์และคุณค่าเพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างเอกลักษณ์ในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อเป็นการรณรงค์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและเสริมสร้างอาชีพให้แก่บุคคลแบบยั่งยืนเต็มศักยภาพ

3. กลุ่มแม่บ้านชุมชนบ้านคิ้ว หมายถึง แม่บ้านที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มแม่บ้านตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านทอผ้ามุกตั้งอยู่ที่ ตำบลบ้านคิ้ว อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีสมาชิก 30 คน และมีผู้สนใจที่ร่วมเป็นกลุ่ม 10 คน รวม 40 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอมุกรูปแบบใหม่ ของชุมชนตำบลบ้านคิ้ว อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
- 2. ได้ส่งเสริมและเพิ่มรายได้จากผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้แก่กลุ่มแม่บ้านในชุมชนตำบลบ้านคิ้ว อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
- 3. ได้สร้างเอกลักษณ์และเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชนบ้านคิ้ว อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย